D.SH.YAVMUTOV

EKOLOGIYA IQTISODIYOTI

O‘quv qo‘llanma

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

D.SH.YAVMUTOV

EKOLOGIYA IQTISODIYOTI

O‘quv qo‘llanma

“Dudona” nashriyoti
Buxoro – 2024

UO'K 502/504:330(075.8)
20.1+65ya73
Y 19
Yavmutov, D.Sh.
Ekologiya iqtisodiyoti [Matn] : o'quv qo'llanma / D.Sh. Yavmutov; muharrir A. Qalandarov; tuzuvchi D.Sh. Yavmutov; tarjimon D.Sh. Yavmutov. – Buxoro: Sadriddin Salim Buxoriy, 2024. – 300 b.

KBK 20.1+65ya73

Ushbu o'quv qo'lanma davlat standartlari, namunaviy o'quv dasturi asosida yozilgan.

Unda «Ekologiya iqtisodiyoti» ning fan sifatidagi ta'rifi berilgan; nazariy asoslari barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish konsepsiyasi asosida ta'riflangan; xususiy ekologiya iqtisodiyoti tabiat komponentlaridan foydalanadigan tarmoqlar misolida ko'rib chiqilgan; amaliy ekologiya iqtisodiyoti ekologik siyosat va ekologik boshqarish, ekologik hisob va ekologik audit, ekologik moliya, ekologik bozor mexanizmlari tahlili asosida yoritilgan; hozirgi zamon ekologiya iqtisodiyoti muammolari va ularning yechimiga alohida e'tibor berilgan.

O'quv qo'llanma iqtisodiyot, agrobiznes, agrologistika, qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti, yashil iqtisodiyot ta'limi yo'nalishidagi oliy o'quv yurtlarining talabalari va ekologiya iqtisodiyoti muammolari bilan qiziqadiganlar uchun mo'ljallangan.

Mas'ul muharrir:
O.X.Xamidov, i.f.d., prof.

Taqrizchilar:
A.A.Mavlonov, g.f.n., dos.
G.R.Xidirova, i.f.d., dotsent

O'quv qo'llanma Buxoro davlat universitetining 2023-yil 6-maydagi 204-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga ruxsat berildi. Ro'yxatga olish raqami 204-27.

ISBN 978-9910-682-17-9

KIRISH

Jamiyat va tabiat o'rtasidagi o'zaro munosabatlarda iqtisodiyot muhim rol o'ynaydi. Aholining tez ko'payib borishi va ehtiyoji to'xtovsiz o'sishi bilan bog'liq holda sodir bo'layotgan iqtisodiy rivojlanish resurs sig'imi yuqori texnologiya sharoitida Yer sayyorasining qiyofasini tez o'zgartirishga, unga tuzatib va to'ldirib bo'lmaydigan ziyon yetkizishga sabab bo'layotir.

Jamiyat ilmiy-texnika salohiyatining misli ko'rilmagan o'sishi insonning tabiiy muhitni o'zgartirish imkoniyatlarini yangi sifat bosqichiga ko'tardi va uning oldida favqulodda katta istiqbollarni ochdi. Shu bilan bir qatorda insonning tabiat bilan o'zaro munosabatlarida Yer sayyorasi va insoniyatning mavjudligiga tobora ko'proq xavf soladigan tashvishlantiruvchi belgilar ham namoyon bo'lmoqda. Bunda hozirgi ilmiy-texnika taraqqiyotining salbiy jihatlari (tabiiy muhitning texnogen kelib chiqishga ega bo'lgan mahsulotlar bilan ifloslanishi, tabiiy resurslarning tugab qolishi xavfi va boshqalar), demografik portlash bilan bog'liq bo'lgan oziq-ovqat yetishmovchiligi muammolari va boshqalar nazarda tutiladi. Tez-tez sodir bo'layotgan tabiiy ofatlar, texnogen avariyalar, halokatlar va ular bilan bog'liq bo'lgan katta qurbonlar, moddiy yo'qotishlar tabiiy resurslarni ayovsiz ekspluatatsiya qilish, tabiiy muhitning misli ko'rilmagan miqyoslarda ifloslanishi miqyoslari bilan birgalikda sodir bo'layotir. Atmosferaning yuqori qatlamida ozon ekranining yemirilishi, materik hududlarning tobora ko'proq cho'llashib borishi, iqlim barqarorligining yo'qotilishi va tabiiy muhit o'zgarishidagi ko'plab boshqa tendensiyalar ekologik bo'hron belgilari hisoblanadi.

Mineral xomashyo resurslarining cheklanganligi, tabiat komplekslarining resurslarni takror ishlab chiqarish imkoniyatlari, ishlab chiqarish chiqindilarini neytrallash va o'ziga singdirish xossalarining chegaralanganligi ekologik muammolar yechimini topishni murakkablashtiradi. Bular aniqlangan ekologik-iqtisodiy muammolarni tadqiq etadigan va kelgusida sodir bo'lishi mumkin bo'ladigan halokatli ekologik muammolar yechimini topishga xizmat qiladigan fanni shakllantirish va rivojlantirishga ijtimoiy ehtiyojning paydo bo'lishiga sabab bo'ldi.

YAVMUTOV DILSHOD SHOYIARDONKULOVICH

EKOLOGIYA IQTISODIYOTI

O'quv qo'llanma

Muharrir:	*A. Qalandarov*
Texnik muharrir:	*G. Samiyeva*
Musahhih:	*Sh. Qahhorov*
Sahifalovchi:	*M. Bafoyeva*

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-maketdan bosishga ruxsat etildi: 18.10.2024. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog`ozi. Bosma tobog'i 18,7. Adadi 100. Buyurtma №626.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ
"Durdona" nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko`chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko`chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45

O‘QUV ADABIYOTINING NASHR RUXSATNOMASI

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi Buxoro davlat universitetining 2023yil **“6” maydagi “204”**-sonli buyrug‘iga asosan

D.Sh.Yavmutov

(muallifning familiyasi,ismi-sharifi)

60310100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha)

(ta‘lim yo’nalishi (mutaxassisligi))

__________ning talabalari (o‘quvchilari) uchun tavsiya etilgan

Ekologiya iqtisodiyoti

(o‘quv adabiyotining nomi va turi: darslik, o‘quv qo‘llanma)

nomli o‘quv qo‘llanma

__________ga O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan litsenziya berilgan nashriyotlarda nashr etishga ruxsat berildi.

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

Ro‘yxatga olish raqami

204-27

Rektor __________ O.Xamidov